

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΨΤΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ

Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου ἕως 1 Ἰουλίου
Ἐσωτερικοῦ δρα. 6. — Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 8.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

MIX. I. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ

«Ἀναπλάσεως» καὶ ἐκδόσεως τοῦ Χρυσοστόμου
ἐδρ. Φλέσσα, 5, παρὰ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Διὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μητροπολίτου Πάφου. — Περὶ ἡθικῆς ἐλευθερίας, ὑπὸ Δαμασκηνοῦ Πολυδώρου, ἀρχιμανδρίτου. — Τὸ Διήγημα τῆς «Ἀναπλάσεως» ἡ Πραγματικὴ Ζωὴ, ὑπὸ Κρουσταλλίας Δασκαλοπούλου. — Πίστις καὶ θαυμάσιον τῆς θεραπείας ἀσθενῶν. — Ἐκ τῶν τοῦ Χρυσοστόμου. — Ἰουδαγγελικὴ περικοπὴ τῆς Κυριακῆς τοῦ Παυλῦτου. — Θείον Κήρυγμα «Ἀναπλάσεως».

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΠΑΦΟΥ

Ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου, τὸν ὅποιον ἤγειραν οἱ οὕτω θέλοντες διὰ τὴν ἐν Κύπρῳ ἐκλογὴν τοῦ Μητροπολίτου Πάφου, ἡ «Ἀναπλασις» ἐθεώρησε δι' ἑαυτὴν προτιμωτέραν ἐπὶ τινὰ χρόνον τὴν σιωπὴν. Διὰ δύο δὲ λόγους: πρῶτον, διότι ὁ σύνδεσμός της πρὸς τὸν ἐψωφισμένον Πάφου κ. Πανάρετὸν Δουληγέρην τῇ ἐπέβαλλε τὴν ἐπιφύλαξιν, διὰ νὰ μὴ ἀποδοθῇ ὑπὸ τῶν ἐπιπολαϊοτέρων εἰς αὐτὸν φιλαρχία, τὴν ὅποιαν, χάριτι θεῆς, δὲν ἔχει· καὶ δεύτερον, διότι ἐν τῇ σφοδρότητι τοῦ ἐν Κύπρῳ ἀνταγωνισμοῦ ἡ ἔκφρασις τῆς γνώμης μας δὲν ἐμέλλε νὰ ἐξυψηρετῇσθαι πρακτικὸν τινὰ σκοπὸν, εὐλογώτερον δ' ἐκρίναμεν νὰ περιμένωμεν τὴν λύσιν ἢ διὰ τῆς ἀπ' εὐθείας συνεννοήσεως τῶν διαμαχομένων ἐπὶ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος, ἢ διὰ τῆς ἀδελφικῆς παρεμβάσεως τῶν τριῶν ἐν Ἀνατολῇ Πατριαρχείων.

Ἡ δὲ ὁμῶς, ὅτε καὶ οἱ φιλοποπτότεροι ἔχουσι καταφανῶς τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι ὁ πατὴρ Δουληγέρης δὲν σπεύδει ἐπὶ τὰ ἀξιώματα, ἀνώτερος ὢν πάσης φιλαρχίας, δυνάμεθα ἄνευ κινδύνου παρεξηγήσεώς τινος νὰ ἐκφράσωμεν τὴν περὶ τοῦ ἐπεγεγθεντός ζητήματος γνώμην μας, καὶ ἀφείλομεν δ' ἔσως νὰ τὸ πράξωμεν, διότι δὲν εἶνε ἐποικοδομητικὸν νὰ διαβάλληται ὁ χαρακτήρ μιᾶς μητροπολιτικῆς ἐκλογῆς. ἥτις ἐχαιρετίσθη ὡς πρόδρομος προηγουμένης, καθ' ἣν ἡ προτιμωσις εἰς τὰ ἐπισκοπικὰ ἀξιώματα ὁλὴ γίνηται κατὰ τὴν ὑπεροχὴν τῆς πραγματικῆς ἀξίας,

τῆς ἐνδεικνυμένης δι' εὐδοκίμου διακονίας λόγου ἅμα καὶ ἔργων.

Κατὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Μητροπολίτου Πάφου δύο ἐνστάσεις προεβλήθησαν: ἡ πρώτη, ὅτι τῆς ἐκλογῆς δὲν προηγήθη πρόκλησις ἐκλογικὴ ἐκ μέρους καὶ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου πάσης Κύπρου, ὅτε ἀποβιώσαντος τοῦ προφθ. Μακαριωτάτου κ. Σωφρονίου· ἡ δευτέρα, ὅτι ἡ συμπτύχασα εἰς τὴν ἐκλογὴν Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Κύπρου ἦτο παρανόμως συγκεκοτημένη· ἐξ ἑνὸς μὲν διότι ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ εἰς μόνον ἦτο Μητροπολίτης, ὁ Σεβασμιώτατος Κυρηναῖος Κύριλλος· ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι ἐν τῇ Συνόδῳ τῇ μετασχούσῃ τῆς ἐκλογῆς συνήδρευον καὶ συνεψήφισαν οἱ ἡγοῦμενοι τῶν Μονῶν Κύκλου καὶ Μαχαίρᾶ, καὶ οἱ κληρικοὶ ἀξιωματικοὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, Ἀρχιμανδρίτης Φιλόθεος καὶ Ἐξαρχος Ἰωσήφ.

Ἡ πρώτη ἐνστασις καταπίπτει ἀφ' ἑαυτῆς, λαμβανόμενου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ ἀειμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος πάσης Κύπρου, ζῶν· ἔτι, ἀπηύθυνεν αὐτὸς τὴν ἐγκύκλιον πρὸς ἐκλογὴν Μητροπολίτου Πάφου.

Ἡ δὲ δευτέρα ἐνστασις δὲν εἶνε εὐτύχεστέρᾳ τῆς πρώτης. Ὡς γνωστὸν, πᾶ τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου βυθμίζονται παρ' ἐκάστη Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὰ ἐκάστοτε ἐν αὐτῇ θεσπιζόμενα, καὶ κατὰ τὰς καιρικὰς αὐτῆς ἀνάγκας. Αἱ καιρικαὶ δὲ ἀνάγκαι νομιμοποιουσι, πολλάκις καὶ τὴν προσωρινὴν κατάργησιν πάσης Συνόδου, ἔστω καὶ ἂν αἱ περιστάσεις δὲν ἦνε ἀπολύτως ἀνώμαλοι καὶ ἡ προσωρινότης τῆς καταργήσεως ἀνέρχεται εἰς δλοκλήρους δεκάδας ἐτῶν. Οὕτως, ἀπὸ χρόνου ἱκανοῦ, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐλλείπει Ἱερὰ Σύνοδος, χωρὶς ἡ Ἐκκλησία αὐτῇ νὰ παύσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ ἦνε καὶ νὰ θεωρῇται Κανονικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου, ἡ Σύνοδος αὐτῆς ἀπὸ πολλοῦ χρόνου καταρτίζεται εἰς συμμετοχὴν καὶ τῶν ἡγουμένων τῶν ῥηθρισθ. Μονῶν καὶ ἀξιωματικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τοῦ ταιούτου καθεστώτος καὶ ἐν τῷ άρθρῳ β' τοῦ πέμψ. συνταχθέντος Κανονισμοῦ αὐτῆς ἀναγιγνώσκόμεν ταῦτα: «Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, διαρκούσης τῆς χηρείας τοῦ Ἀρχιεπισκοπι-

καὶ Θρόνου, ὡς καὶ τοῦ τῆς Πάφου, ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Κιτίου καὶ Κυρηναίας, τῶν ἡγουμένων Κύρκου καὶ Μαχαίρα, καὶ τῶν δύο κληρικῶν ἀξιωματικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρχιμανδρίτου καὶ Ἐξάρχου. Ὁ Κανονισμὸς οὗτος φέρει πρῶτην-πρώτην τὴν ὑπογραφήν τοῦ προεδρεύσαντος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Σ. Μητροπολίτου Κιτίου κ. Κυρίλλου.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ἂν ἡ Ἱερὰ τῆς Κύπρου Σύνοδος διέλπει ἐν νομιμότητι καὶ ἐν ἀπαρτίᾳ μετὰ τὴν ἐξ αὐτῆς ἀποχώρησιν τοῦ Ἀγ. Κιτίου καὶ τὴν ἐν αὐτῇ παραμονὴν ἐνὸς μόνου Μητροπολίτου, τοῦ Ἀγίου Κυρηναίας, καὶ τοῦτο λύει σαφῶς ὁ ῥηθεὶς Κανονισμὸς διὰ τοῦ γ'. αὐτοῦ άρθρου, διαλαμβάνοντος τάδε: «Κατὰ τὴν διάρκειαν ἐκείτης συνεδρίας, εἰς τῶν ἀρχιερέων, ὁ πρῶτος τῇ τάξει, θὰ προεδρεύῃ τῆς Συνόδου· τοῦτου δὲ ἀπόντος ἢ κωλυομένου, προεδρεύει ὁ δευτέρως τῇ τάξει ἀρχιερέως» καὶ διὰ τοῦ δ'. ἄρθρου λέγοντος ὅτι «Ἀπαρτία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θὰ ἀποτελεῖται, ὅταν τέσσαρα μέλη αὐτῆς ᾖεν παρόντα, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ προεδρεύοντος». Ἀποχωρήσαντος λοιπὸν τοῦ Ἀγίου Κιτίου, ἡπέμειναν συνεδριάζοντα ὅχι τέσσαρα, ἀλλὰ πέντε μέλη, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ προεδρεύοντος δευτέρου τῇ τάξει Ἀρχιερέως· ὥστε αἱ συνεδριάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Κύπρου ἐξακολουθοῦν νὰ γίνωνται σύμφωνα μὲ τὸν Κανονισμὸν τῶν ὑπογεγραμμένων, ἐπαναλαμβανόμεν, καὶ ἀπὸ τὸν Ἅγιον Κιτίου, καταρτισθέντα δὲ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ.

Περὶ δὲ τῶν ὄρων τῆς ἐν τῇ Συνόδῳ τῆς Κύπρου συμμετοχῆς τῶν ἡγουμένων καὶ τῶν κληρικῶν ἀξιωματικῶν, διαλαμβάνει τὸ Ε'. ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ Κανονισμοῦ, τοῦ ὑπογεγραμμένου καὶ ἀπὸ τὸν Ἀγ. Κιτίου, ἔχει δ' ὡς ἑξῆς: «καὶ ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θὰ λαμβάνωνται κατὰ πλειονοψηφίαν, τοῦ προεδρεύοντος ἔχοντος μόνον τὴν νικῶσαν ἐν ἰσοψηφίᾳ». Ὅποτε ἡ ἐν τῇ Συνόδῳ ψήφος τῶν ἡγουμένων καὶ τῶν κληρικῶν ἀξιωματικῶν δὲν εἶνε ἀπλῶς συμβουλευτική, ἀλλὰ ἀποφασιστική.

Ὅτι δὲ καὶ οἱ ἐν Κύπρῳ πάντες ἐθεώρουν τὴν Ἱερὰν Σύνοδον νομίμως καταρτισμένην καὶ μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Σ. Μητροπολίτου Κιτίου, ἀποδεικνύεται ἀκαταμάχητος ἐκ τοῦ ἑξῆς: Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Κύπρου, ὡς ἐν τῇ ἀποχωρήσαντος Ἀγ. Κιτίου, ἐκάλυψε τὸν λαὸν εἰς ἐκλογὴν τῶν ἐκλεκτόρων τοῦ μέλλοντος Ἀρχιεπισκόπου· οἱ δὲ Κιτιῶν καὶ εἰς τὰς ἐκλογὰς ἔλαβον μέρος καὶ ἰσχυρίσθησαν ὅτι εἶχον τὴν πλειονοψηφίαν· ἀλλ' ἐὰν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς νήσου τῶν ἡτο παράνομος καὶ ἀντικανονική καὶ ἀπλῆ παρασυνομιλία, τότε πῶς ἐθεώρησαν ἔγκυρον τὴν ἐκλογικὴν πρόσκλησίν της, πῶς ἔλαβον μέρος εἰς τὰς ἐκλογὰς, καὶ πῶς ἐθεώρησαν ὅτι ἀνέδειξαν ἐκλεκτορας; Ἡ περὶ ἀντικανονικότητος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Κύπρου ἐπίνοια ὑπῆρξε μεταγενεστέρως, ὅταν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐδείξεν ὅτι θὰ προσέβαινεν εἰς τὰς ἐξελέξεις.

Θεωροῦντες προσβολὴν τῆς νομιμότητος τῶν ἀναγνωστῶν μας τὸ νὰ ἐξακολουθῶμεν ἀποδεικνύοντες ἀκόμη τὴν

τόσφ σαφῶς ἀποδειχθεῖσαν νομιμότητα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Κύπρου, συνάγομεν ἀπλῶς τὸ καὶ παρὰ τῶν ἰδίων ἐξαχθέν ἤδη βεβαίως συμπέρασμα, ὅτι, καὶ διότι ἡ Ἱερὰ τῆς Κύπρου Σύνοδος εἶνε καλῶς συγκεκροτημένη, καὶ διότι ἡ πρὸς ἐκλογὴν Μητροπολίτου Πάφου πρόσκλησις ἀπυθνήθη ζῶντος ἐτι τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Σωφρονίου, ἡ γενομένη ἀνάδειξις τοῦ ἀρχιμανδρίτου Δουληγέρου εἰς Μητροπολίτην Πάφου ὑπῆρξε νόμιμος καὶ ἄψογος.

Ὅσειλομεν ἐν τούτοις νὰ ἐξετάσωμεν ἰδιαιτέρως ἓνα λόγον προβληθέντα μετὰ ἰδιαιτέρως ἐπιμελείας κατὰ τῆς ἐκλογῆς ταύτης. Ἐννοοῦμεν τὸ ὅτι ἐκλογὴ Μητροπολίτου καὶ Ἐπισκόπου ἀπαιτεῖ ἤθην ἀπαράδεκτον τὴν παρουσίαν τριῶν Ἐπισκόπων. Ὡς γνωστὸν, ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν, Ἐπισκόπων, ποικίλλει κατ' ἐποχὰς καὶ χώρας. Οὕτως εὐρίσκομεν ὅτι, ἡ ἐκλογὴ Πατριάρχου, Μητροπολίτου, ἢ Ἐπισκόπου, εἴνεται ἐπὶ αἰῶνας παρὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κατωτέρου κλήρου μόνον, ἢ δὲ Σύνοδος τῶν Ἐπισκόπων πρέσβεινεν ἀπλῶς εἰς τὴν δοκιμασίαν καὶ τὴν χειροτονίαν τοῦ ἐκλεχθέντος. Βλέπε περὶ τούτου «Εὐαγγελικὸν Κήρυκα» Κ. Κοντογάνου, ἔτους 1859, ἀριθ. 4, σελ. 145—165.

Ἡ περὶ τὴν ἐκλογὴν Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν, καὶ Ἐπισκόπων ποικιλία ὑπάρχει καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν. Οὕτως ἐσχάτως ὑπὸ κλήρου κατωτέρου καὶ λαοῦ ἐξελέγη ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Φώτιος, μετασχόντος τῆς ἐκλογῆς ἐνὸς καὶ μόνου Ἐπισκόπου. Ὁ Ἐπίσκοπος Σιναίου ὑπὸ τῶν μοναχῶν μόνον ἐκλέγεται, χειροτονούμενος εἰτα ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων· ὁ δὲ Ἐπίσκοπος Μαυροβουνίου ἐκλέγεται ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως, χειροτονεῖται δὲ μόνον ἐν Ρωσίᾳ (Μελετ. Σκελλεροπούλου Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον σελ. 65.) Ὡς τελευταῖον δὲ μνησιμὸν διὰ τοὺς ἀξιούντας ὅτι δι' ἐκλογὴν ἀρχιερέως ἀπαιτεῖται ἡ συμμετοχὴ τριῶν τοῦλάχιστον Ἀρχιερέων, ἐπεφυλάχμεν τὸ ὅτι αὐτὸς ὁ Ἅγιος Κιτίου, ἐξελέγη Μητροπολίτης ὑπὸ Συνελεύσεως, εἰς τὴν ὁποίαν μετείχον δύο μόνον Μητροπολίται· ὥστε ἂν ἀλλοθενὲρ ὁ ἰσχυρισμὸς περὶ τοῦ ἀναγκαίου τῆς συμμετοχῆς τριῶν Ἐπισκόπων εἰς τὴν ἐκλογὴν ἀρχιερέως, ὁ Ἀγ. Κιτίου ὀφείλει, ἐγκαταλείπειν τὴν Μητροπολιτικὴν κατερίτσιν, νὰ ἀναλάβῃ τὴν πρὸ δωδεκαετίας ἐγκαταλειφθεῖσαν ἀρχιμανδριτικὴν αὐτοῦ βῆθρον.

Ἡ ἐκλογὴ ἄρα τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Δουληγέρου εἰς Μητροπολίτην Πάφου οὐδὲν παρουσιάζει τὸ ἀτακτον καὶ παράνομον. Ἀλλὰ καίτοι ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ταύτην, δὲν εἰμεθα ἐκ τῶν φρονούντων ὅτι ἡ ἀδελφικὴ παρέμβασις τῶν Πατριαρχείων εἰς τὴν ἐν Κύπρῳ Ἐκκλησιαστικὴν κατάστασην πρέπει νὰ ἀποκρουσθῇ. Πρεσβεύομεν ὅμως ὅτι ἡ παρέμβασις αὕτη δὲν δικαιολογεῖται ἐκ τῆς ἀντικανονικῆς ἤθην συγκαρτήσεως τῆς ἐν Κύπρῳ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν παρανομιῶν αὐτῆς, ἀλλ' ἐπιβάλλεται ἀπλῶς ἐκ τῆς υπερτάτης ἀνάγκης τοῦ νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν Κυπριακὴν Ἐκκλησίαν ἡ φυγαδευθεῖσα αὐτῆς εἰρήνη, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ οἱ ἐν Κύπρῳ οἰκοῦντες δὲν δύνανται νὰ ἐπαναφέρωσι.

Κατὰ τὰ ἐπιταθέντα ἐκ Καθρον εἰς τὴν «Ἀλήθειαν» τῆς Δεμητσού τῆς 30ῆς Μαρτίου, ἡ Α. Μακαριότης, ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, οὕτως ἐννοεῖ τὴν παρέμβασιν τῶν Πατριαρχείων, εἰρηνευτικὴν καὶ συνδιαλλακτικὴν, δὲν ἀμφισβάζομεν δὲ ὅτι καὶ τὰ ἄλλα δύο Πατριαρχεῖα ὁμοίως ἐννοοῦσι τὴν παρέμβασιν, ὁψέποτε αὕτη πραγματοποιηθῇ.

ΠΕΡΙ ΗΘΙΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου φύλλου)

Ἡ γνώσις τοῦ ἀγαθοῦ, κατὰ συνέπειαν ἢ διὰ κρίσεως μετὰ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, εἶνε πρᾶγμα ἀρχαῖον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ὅπερ δὲν προέρχεται οὔτε ἐκ τῆς ἀνατροφῆς, οὔτε ἐκ τῆς νομοθεσίας, ἀλλ' ὅπερ ἡ ἀγωγή ἀναπτύσσει καὶ ἡ νομοθεσία καθιεροῖ δημοσίως πρὸς τὸ συμφέρον τῆς κοινωνικῆς τάξεως. Μόλις λάθωμεν συνειδητὴν ἡμῶν αὐτῶν, ἡ διακρίνωμεν, ὅτι εἰμεθα ὄντα ἐλεύθερα καὶ περριαισμένα διὰ πνεύματος, γινώσκωμεν συγχρόνως, ὅτι ὑπάρχει εἰς κανὼν, κατὰ τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν νὰ πολιτευόμεθα, ὅπως μείνωμεν ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας καὶ πνευματικότητος ἡμῶν. Μόνον πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ὁ κανὼν οὗτος δὲν φαίνεται εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐν τῇ ἐνότῃ καὶ γενικότητι τοῦ. Μόνον ἐν δοθησομένῃ τινὶ εὐκαιρίᾳ, ἢ ἐνώπιον μιᾶς τῶν ἰδιαιτέρων πράξεων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐκτείνει τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, μόνον ἐν τῇ στιγμῇ, καθ' ἣν βλέπομεν αὐτὸν ἐκπληρόμενον ἢ παραβιάζομενον ὑπὸ τινος πράξεως τῆς ἀνθρωπίνης θαλήσεως, ὁ νόμος τοῦ καθήκοντος φαίνεται αἶφνης εἰς ἡμᾶς ὡς τις ἐσωτερικὴ ἀποκάλυψις, ἥτις ἀπευθύνεται συγχρόνως εἰς τὴν εὐαισθησίαν καὶ εἰς τὸ λογικὸν ἡμῶν, ἥτις δίδει τὴν ὁδὸν εἰς τὴν καρδίαν ἡμῶν καὶ συγχρόνως φωτίζει τὸ πνεῦμα ἡμῶν.

Ἰδοὺ, ἀληθῶς, τί συμβαίνει ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν, ὅταν εἰμεθα μάρτυρες πράξεως τινος ἐλευθέρως ἐκτελεσθείσης καὶ ἥτις ἐνδιαφέρει ἐν τινὶ οἰκονομῇ βαθμῷ τὴν συνειδήσιν ἡμῶν, δηλ. τὴν βάσιν τῆς ἠθικῆς. Τὴν πράξιν ταύτην κατ' ἀρχὰς τὴν ἐπιδοκιμάζομεν ἢ τὴν ἀποδοκιμάζομεν, ἢ, ὅπερ εἶνε τὸ αὐτὸ, τὴν εὐρίσκομεν καλὴν ἢ κακὴν, καὶ δοκιμάζομεν ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει αἰσθημὰ τι χαρᾶς, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ αἰσθημὰ λύπης, ὡς ἐὰν ὀφείλομεν προσποιηθῶς νὰ συγχωρήσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς ἢ νὰ μεμψόμεθα ἡμᾶς αὐτοὺς. Μεταβαίνοντες ἔπειτα ἀπὸ τῆς πράξεως εἰς τὸν ἐργάτην αὐτῆς, εὐρίσκομεν ὅτι γίνεται οὗτος δι' ἡμᾶς τὸ ἀντικείμενον ἐτέρας κρίσεως καὶ ἐτέρου αἰσθημᾶτος στενῶς συνδεδεμένων μετὰ τῶν πρώτων. Σκεπτόμεθα, ὅτι ὑπῆρξεν ἀξίειπνος ἢ ἀξίομειπτος, ὅτι εἶνε ἀξίος ἀνταμείψεως ἢ τιμωρίας, ὅτι εἶνε εὐτυχὴς ἢ δυστυχὴς, κατὰ καὶ διὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς διαγωγῆς αὐτοῦ, καὶ ταυτοχρόνως, ἐνθ' ἐκφέρομεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν κρίσιν ταύτην, ἐμπνέει εἰς ἡμᾶς, κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς ἀρετῆς ἢ τῆς στρεβλότητος, ὡν ἐργάτης ἐδείχθη, αἰσθημὰ τι ἐκτιμήσεως ἢ περιφρονήσεως, ὀχυρασμοῦ ἢ φρίκης.

Αἱ πράξεις, τῶν ὁποίων ἀναγινώσκωμεν ἢ ἀκούομεν τὴν διήγησιν, παράγουσι τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, ὡς ἐκεῖνοι, αἱ ὁποῖαι λαμβάνουσι χώραν ἐνώπιον ἡμῶν. Ὡς πρὸς ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας ἐκπληροῦμεν ἡμεῖς αὐτοί, αὐταὶ παρουσιάζουσιν ἡμῖν καὶ τι ἐπὶ πλέον, καὶ τὸ ὁποῖον κυριεύει ἡμᾶς ἐτι μᾶλλον. Καὶ τὸ ἐπὶ πλέον τοῦτο εἶνε ἡ κρίσις, ἥτις προηγείται αὐτῶν, καὶ ἡ εὐχαρίστησις ἢ ἡ πᾶλη, αἱ ὁποῖαι συνοδεύουσιν τὴν κρίσιν ταύτην. Δὲν εἶνε ἀνάγκη ὅπως ἡ ἠθικὴς ἡμῶν ἐκδηλωθῇ ἐμπράκτως, διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὸν χαρακτῆρισμὸν, ὅστις τῇ ἀρμόζει. Ἡ διάθεσις ἡμῶν μόνη προκαλεῖ ἤδη τὴν ἐπιδοκιμασίαν ἢ τὴν ἀποδοκιμασίαν ἡμῶν, καὶ, ἐὰν μεθ' ὅλην τὴν ἀποδοκιμασίαν ἢ μομφὴν ταύτην, χωρῶμεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν, τοῦτο συμβαίνει, διότι, μετὰ πάλιν ἀνεπαρκῆ μετὰ τῆς φυσικῆς ἐπιθυμίας, τὴν ὁποίαν τὸ ἀγαθὸν ἐμπνέει εἰς ἡμᾶς, καὶ τοῦ πάθους, ὅπερ ὀθεῖ ἡμᾶς εἰς τὸ κακόν, ὑπεχωρήσαμεν θεληματικῶς εἰς τὸ τελευταῖον. Ἰδοὺ ἐκεῖνο, ὅπερ ἡ συνειδήσις ἢ ἐφαρμοζομένη εἰς τὰς ἰδίας ἡμῶν πράξεις εἶνε μόνη ἰκανὴ νὰ διδάξῃ ἡμᾶς. Αὕτη δίδει ἐπίσης εἰς τὴν ἠθικὴν συναίσθησιν ἡμῶν χαρακτῆρα ἐνεργητικώτερον καὶ βαθύτερον, ἀντικαθιστῶσα τὴν περιφρόνησιν καὶ τὴν ἐκτίμησιν διὰ τῆς τύψεως τοῦ συνειδότος καὶ τῆς ικανοποιήσεως τῆς συνειδήσεως. Ἄλλως τε, ἡ περιφρόνησις καὶ ἡ ἐκτίμησις ἀναφέρονται ὁμοίως εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει βεβαιουσι χάλλον τὴν ὑπαρξιν τοῦ καθήκοντος.

Ἐν τούτοις, ἐν τῇ ἀναλύσει, τὴν ὁποίαν ἐποίησαμεν ἀνωτέρω, δὲν ἀπαντᾷ τις ἀκόμη ἡ ἐνεργεία, καὶ οὐδὲν ὁμοῖον πρὸς ἀρχὴν τινα. Καὶ αὕται εἶνε τὰ συναισθημᾶτα; τὰ ὁποῖα δοκιμάζομεν δι' ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ διὰ τοὺς ἄλλους, ἡ ἐκτίμησις, ἡ περιφρόνησις, ἡ ικανοποίησις, τῆς συνειδήσεως καὶ ἡ τύψις τοῦ συνειδότος, αἱ κρίσεις, τὰς ὁποίας ἐκφέρομεν περὶ τῶν προσώπων καὶ περὶ τῶν πράξεων· ὅσαι ἰδιαιτέραι ἐνέργειαι, τόσα ἐνδιαφέροντα φαινόμενα δύνανται νὰ παρατηρήσῃ τις, ἀλλὰ τὰ ὅποια θὰ ἡδύναντο βεβαίως, ἐὰν τις ἤρκετο μέχρις αὐτῆς τοῦ σημείου, νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ὁ κλήρος προνομιούχων τινῶν ψυχῶν. Ποῦ εἶνε λοιπὸν ὁ ἀπαράβιαστος οὗτος νόμος, ὅστις ἐπιβάλλεται ὁμοίως εἰς πάντας μετ' ἀκαταμάχητον ἐξουσίας, καὶ τοῦ ὁποῖου ἡ γνώσις, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον φωτεινὴ, ὑπάρχει φυσικῶς παρὰ πᾶσιν;

Ὁ ἠθικὸς νόμος ἀποχωρίζεται ὡς ἐξ ἑαυτοῦ, ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ λαμπρότητι, τῶν διαφόρων διανοητικῶν πράξεων καὶ τῶν διαφόρων ψυχικῶν καταστάσεων, ἃς ἀπληροψήσωμεν, διότι δὲν ὑπάρχει οὐδὲ μία μόνη, ἥτις δὲν προϋποθέτει αὐτὸν καὶ ἥτις δὲν μεταφέρει τὴν σκέψιν πρὸς αὐτόν. Πᾶς νὰ ἐννοήσωμεν, ἀληθῶς, ὅτι μία πράξις, ἡ ὁποία εἶνε ξένη εἰς ἡμᾶς, φαίνεται ἡμῖν καλὴ ἢ κακὴ, ἢ ὅτι εἰς ἀνθρώπου, μεθ' οὗ δὲν ἔχομεν οὐδεμίαν σχέσιν, ἐκτιμᾶται ἢ περιφρονεῖται παρ' ἡμῶν, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῷ πνεύματι ἡμῶν κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἰδέα τις τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, εἰς κανὼν, καθ' ὃν ὀφείλομεν νὰ κανονίζωμεν διὰ τοὺς ὁμοίους ἡμῶν τὴν ἐκτίμησιν ἢ περιφρόνησιν ἡμῶν, εἰς κανὼν, εἰς ὃν πάντες εἶνε ὑποχρεωμένοι νὰ συμμορφώσωνται.

τὴν βίαν αὐτῶν ἐπὶ ποινῇ νὰ ᾔνε παταποί καὶ μισητοὶ καὶ ἐν τοῖς προσώποις των καὶ ἐν τοῖς ἔργοις των;

Ἡ ἰδέα τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ συνοδεύεται πάντοτε ὑπ' ἐκείνου, ὅπερ καλοῦσιν ἀρχὴν τῆς ἀξίας ἡ ἀπαθείας, δηλονότι τῆς πίστεως. Ὅτι ὁ ἥλικος νόμος ἀπαιτεῖ ἀναγκαστικῶς μίαν ἀνταμιωθῆναι. Ἡ πίστις αὐτῇ, ὅχι ὀλιγώτερον φυσικῇ οὕτε ὀλιγώτερον ἀνθρώπινος ἐκείνης, ἥτις βεβαιοὶ ἡμῶς περὶ τῆς υπάρξεως τοῦ καθήκοντος, ἐκδηλοῦται ἐν ἡμῖν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐπὶ τῇ αὐκαίρῳ ἰδιαιτέρας τινὸς κρσεως. Σχεπτόμεθα κατ' ἀρχάς, ὅτι ὁ δεῖνα τῶν ὁμοίων ἡμῶν, τοῦ ὁποῦ ἐπιδομαζόμεν ἡ ψέγομεν τὴν διαγωγὴν, εἶνε ἀξίος ἀνταμιωθῆναι τὴν τιμωρίας τινός. Ἐπειτα ἡμέτερος διακρίνομεν γενικὴν τινὰ σχέσιν, ἀναγκαζόμεν μεταξὺ τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς ἀρετῆς, μεταξὺ τῆς θλίψεως καὶ τοῦ ἐγκλήματος, καὶ ὅτι μᾶς ἐξέπληττον πολὺ, ἐν ἔλεγον ἡμῖν ὅτι ἀπατήμεθα, καὶ ὅτι ἡ ἀρετή, ἥτις βασιλεύει ἐν ὅλῃ τῇ φύσει, ἀπονομιάζει τῆς ἥλικος τάξεως.

Ἄβται αἱ ἀρχαί, αὐταὶ αἱ ἰδέαι, ταῦτα τὰ αἰσθημάτων ὑπάρχοντα σπερματικῶς εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, διότι σχηματίζουσιν ἐν τῇ ἐλότητι των ἕνα τῶν οὐσιωδестέρων χαρακτηρισμῶν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ δὲν εἶνε ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἡμῶν οὕτε νὰ τὰ δημιουργήσωμεν, οὕτε νὰ τὰ καταστρέψωμεν ἐντελῶς. Ἀλλὰ δὲν εἶνε σπάνιον νὰ ὦσιν ἐκδοσιμὰ καὶ, τρόπον τινὰ, βεβουλισμένα εἰς τὰ βάρη τῆς ψυχῆς ἡμῶν ὑπὸ τῶν κτηνωδῶν παθῶν, ὑπὸ τῆς μέλης τῶν αἰσθημάτων, ὑπὸ τῶν ἀνευχόμενων τῆς πείνης, ἢ ὑπὸ τοῦ ὕπνου τοῦ λογικοῦ. Τοῦτο εἶνε ἐκεῖνο, ὅπερ ἔκαμεν ἀσύστατα καὶ ἐπιπολαιὰ τινὰ πνεύματα νὰ πιστεύωσιν, ὅτι τὰ φαινόμενα ταῦτα ἦσαν ὁ καρπὸς τῆς διαπαιδαγωγώσεως. Ἡ διαπαιδαγωγὴ, ἀναμφιδόλις, εἶνε ἀναγκαία, ὅπως ἀνακαλέσῃ αὐτὰ εἰς τὸ φῶς τῆς συνειδήσεως καὶ ἀναπτύξῃ αὐτὰ καὶ προαγάγῃ, δώσει δ' αὐτοῖς μετ' ὅσον κράτος ἐπὶ τοῦ αἰσθητικοῦ. Ἡ διαπαιδαγωγὴ δὲν δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὴ δύναται νὰ τὴν ἀναπτύξῃ μόνον καὶ νὰ τὴν γονιμοποιήσῃ. Αὕτη λαμβάνει ἐξ ἡμῶν αὐτῶν τὰ αἰσθημάτων καὶ τὰς ἰδέας, ἐφ' ὧν ἐξασκῇ τὴν ἐπιρροὴν τῆς, καὶ τὰ ὁποῖα δίδει εἰς τὴν τελειότητά των, ὡς ἡ γεωργικὴ ἐξάγει ἐκ τῆς γῆς τὰ σπέρματα, τὰ ὁποῖα κάρνει νὰ ὑφάνται, φέροντα σπέρμα.

Ὁ πολιτισμὸς εἶνε διὰ τοὺς λαοὺς καὶ τὰς φυλάς, ὅ, τι εἶνε ἡ διαπαιδαγωγὴ διὰ τὸ ἔθνος. Ὁ πολιτισμὸς, εἶνε ἡ γονιμοποιήσις τοῦ πνεύματος καὶ ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων διὰ τῆς πείρας καὶ τῆς ἐργασίας μακρᾶς σειράς γενεῶν. Ἡ ἥλικος συνειδήσις λαμβάνει τὸ μέρος τῆς ἐκ τοῦ κοῖνου τούτου ἔργου. Ὅσακις οἱ λαοὶ ἀπομακρύνονται τῆς ἀληθιότητος καὶ τῆς παιδικῆς αὐτῶν ἡλικίας, ὅσακις ἡ βιομηχανία ἐλαττώνῃ τὴν ἀθλιότητα αὐτῶν, καὶ ἡ τέχνη τοὺς καθιστᾷ εὐαίσθητους εἰς τὴν μαγείαν τῆς, καὶ ἡ πολιτικὴ τοὺς ἀνοίγει τὴν σφαῖραν τοῦ ἰδανικοῦ, καὶ ἡ θρησκεία τοὺς διδάσκει νὰ ὑψώσιν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν, βλέπει τις αὐτοὺς νὰ γίνωνται φιλανθρωπότεροι, σχηματίζουσιν ἰδέαν ὑψηλοτέραν περὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ σέβονται αὐτὸν πλειότερον.

Ἐν Γενεύῃ **Δαμασκηνὸς Πολυδώρου**
Ἀρχιμανδρίτης

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΗΣ "ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ,"

Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

Κατὰ μετάφρασιν

ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΑΣ ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθ. 172)

Σεπτέμβριος 18...

Ἡ ἐν τῇ ἐξοχῇ διαμονῇ τῆς Ἐρριέττας ποσὸς δὲν διέκοψε τὰς ἀγαθουργίας πράξεις τῆς, καὶ ὁ φιλόφρωνος ζήλος τῆς εὐρίσκει καὶ ἐκάστην ἀφορμὴν νὰ ἐξασκήσῃ. Ἡ ὑγεία τῆς ἀπαιτεῖ μακρονοῦς περιπάτους, τῶν ὁποίων θαυμασιώως ἐπωφελεῖται. Ὁ Ῥοβέρτος, ὅστις εἶνε ἡδὴ ὁ τακτικὸς συνοδὸς τῆς, τὴν ἀκολουθεῖ πανταχοῦ, καὶ δὲ μὴ πηγαίνει νὰ παρηγορήσῃ καὶ νὰ δώσῃ χαρὰν εἰς τινὰ πτωχόν ἀνάνθρωπον, εἰς τινὰ ἐγκαταλειμμένον γέροντα, ἐπὶ δὲ πηγαίνει νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τὰς μικρὰς βοσκοπούλας, αἵτινες φυλάττουν τὰς αἴγας καὶ τὰς ἀγελάδας, καὶ προσπαθεῖ νὰ τὰς διδάξῃ πῶς νὰ προσεύχωνται καὶ πῶς νὰ κρατῶσι τὴν βελόνην ἀνεκάλυφα εἰς ἐκάστην πρῶταν μεταβαίνει μόνον, ὅπως ἀλλάξῃ φρικώδεις ἔλικας, ὅπερ πτωγὴ τις γυνὴ φέρει εἰς τὸν πόδα. Ὁ σύζυγός τῆς γνωρίζει τὸ μυστικόν τῆς, ἀλλ' ἔχει τὴν ἀγαθότητα νὰ μὴ τὴν ἐμποδίσῃ. . . Κοιμῶν μικρὸν κἀνιστρον ἐργοχείρου, ὅπερ λαμβάνει πάντοτε μεθ' ἐαυτοῦ, δταν ἐξέρχεται, κρύπτει πολλὰ μυστικά· ἐκεῖ εὐρίσκονται τὰ γλυκύσματα, τὰ ὁπωρικά, αἱ μικραὶ φιάλαι πλήρεις παλαιῶν οἴνων, τὰ βιβλία, αἱ εἰκόνες, δι' ὧν τέρπει τὴν καρδίαν τῶν πελατῶν τῆς. . . Τὸ ἐσπέρμα κεντᾷ ἐν ὠραίων κάλυμνι Ἀγίας Τραπέζης, προωρισμένον διὰ τὸν νεὸν τοῦ χωρίου· διότι ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ ἐνταῦθα εἶναι ἐπίσης πολὺ πτωχός· καὶ τὴν ἡμέραν, περιπατοῦσα εἰς τὸν κήπον, πλέκει γονυθῶν μάλλινα περιπόδια διὰ τοὺς γέροντας. Ἐνέπνευσεν δὲ—πῶς δύναται τις νὰ τὸ πιστεύσῃ—τὸν ἴδιον ζῆλον καὶ εἰς τὴν μικρὰν μου Ἀντωνέτταν, ἥτις προσπαθεῖ νὰ μάθῃ νὰ πλέκῃ, διὰ νὰ κατασκευάσῃ ἐν ζεύγος περιποδίων διὰ τὸν μπάμππα Ριάννην, ἢ διὰ τὴν κυρὰ Κατερίναν. . . Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι ἡ καλὴ αὕτη διάθεσις τῆς μικρᾶς μου δὲν εἶνε καὶ ἀνευ συμφέροντος, διότι ἡ κυρὰ Κατερίνα τῇ δίδει καὶ ἡμέραν μὲν, καὶ ὁ μπάμππα Γιάννης τῇ ὑπεσχέθη ἕνα εὐμορφὸν πουλάκι, ἕνα κόσσυρον, ὁ ὁποῖος θὰ κελადῇ τόσον λαμπρὰ! τόσον λαμπρὰ!

Σήμερον τὸ πρῶτ' ἐπῆγα εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ κηπουροῦ μετὰ τῆς Ἐρριέττας, καὶ εὗρομεν τὴν σύζυγόν του περὶ φροντίν καὶ συνομιλοῦσαν μετὰ μεγάλῃς σοβαρότητος μετὰ τῶν ὑπηρετιδων τῆς. Τι ἔχετε; τῇ εἶπον, μοὶ φαίνεσθε συγκεκριμένην. — Καὶ δικαίως, κυρία, ἀπεκρίθη ἡ Φραγκίσκη. Φαντασθῆτε ὅτι τὰ ζῶά μας ἀποθνήσκουν. . . — μὰ διατί; Ἡ μαύρη ἀγελάς ἀπέθανε χθές, ἡ κόκκινη καὶ ἡ λευκὴ εἶνε ἀσθενεῖς, ὁ σταύλος ἐντὸς ὀλίγου θὰ μείνῃ κενός. . . καὶ, τὸ χειρότερον, ὁ κτηνίατρος δὲν ἔγνωε τί ἔχουν! — Πρέπει νὰ εἰδοποιήσωμεν τὸν πατέρα διὰ

νὰ προσκαλέσῃ ἕνα ἐπιστήμονα κτηνίατρον ἀπὸ τὴν πόλιν. — Μὲ τὸ συμπέθερο, εἶπε γρατὰ τις ὑπηρετρία, ἥτις εἶχε θάρρος μαζὶ μας, ἀλλ' ὁ ἰατρός δὲν θὰ κάμῃ τίποτε· ἐγὼ ξέρω κάποιον ποῦ ἡμπορεῖ νὰ θεραπεύσῃ τὰ ζῶά μας. — Ποῖος εἶνε αὐτός; — Μία γυναίκα, ἡ κυρὰ Γόθα. Εἶχεν ἄλλοτε πολλὰ κτήματα, ἦτο οἰκοκυρά, ἀλλὰ ὁ σύζυγός τῆς τὰ ἔφαγε μετὰ τὴν ἀσωτείαν του· αὕτη λοιπὸν ἔξερει ἕνα μυστικόν, ἕνα μεγάλο μυστικόν, καὶ μ' αὐτὸ κερδίζει τὸ φῶμα τῆς. — Καὶ τί μυστικόν εἶν' αὐτό; ἠρώτησεν ἡ Ἐριέττα. — Ἀ δὲν ἔξερω, ἀλλ' αὕτη ἰατρεῖα τὰ ζῶα ὅλα, κάρνει κατὰ ποτὰ μετὰ χόρτα, ποὺ τὰ μαζεύει στὰ χωράφια, καὶ τοὺς τὰ δίδει· τὴν πέρνου παντοῦ, καὶ τῆς δίδουν ὁ δραχμὰς κάθε μοπολίαν. — Ἐσταίαν νὰ τὴν φέρουν, προσέθεσεν ἡ Φραγκίσκη. — Νά την! εἶπεν ἡ Κολέττα, ἡ μικρὰ βοῦκόλος· καὶ τρομασμένη κἀπως συνεισφύχθη μεταξὺ τῶν συντρόφων τῆς.

Ἡ κυρὰ Γόθα ἦτο γυνὴ πενηνκοντοῦτις περίπου, λαγνή, μελαγχροινὴ, ὑψηλὴ, ἔχουσα ὄφρος μεγαλοπρεπὲς καὶ σοβαρόν. Ὅταν εἰσῆλθεν, ὑπεκλίθη βαθύως πρὸ ἡμῶν, ἐγὼ δὲ τὴν ἠρώτησα εὐθὺς ἀν' ἀληθείας ἔχῃ φάρμακόν, τὸ ὁποῖον θεραπεύει τὰ ἀσθενῆ ζῶα. αὐταῖ, ἔχω ἕνα παλαιὸν φάρμακον, μοὶ ἀπεκρίθη μετ' ἐπιστημονικότητος. — Τὸ ἐφέρατε; — Ὁχι, κυρία, πρέπει νὰ τὸ κάμω τώρα ἑμέσως· ἐδῶ κοντὰ εἰς τὸ λειβάδι θὰ εὗρω τὰ χόρτα ποῦ μοὶ χρειάζονται. — Ἀλλὰ δὲν ἀρκούν τὰ χόρτα μόνα· δὲν εἰν' ἔτσι, Γόθα; ὑπέλαθεν ἡ Φραγκίσκη περίφοβος. — Ἀν τὰ χόρτα δὲν ἐκρίνοντο μετὰ κάποιον ἰδιαιτέρον τρόπον, δὲν θὰ εἶχαν καμμίαν δύναμιν, ἀπῆντησεν ἡ Γόθα. — Τί ἐννοεῖς μετὰ τοῦτο; ἠρώτησεν ἡ Ἐριέττα μετὰ τόνον γλυκύ καὶ σταθερὸν συνάμα, ἐξηγήσου Γόθα. — Λοιπὸν, κόπτω τὰ χόρτα μου μετὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, τὰ δένω μετὰ βούρλον εἰς σχῆμα σταυροῦ, καὶ συγχρόνως λέγω μερικὰ λόγια, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ σοῦ ἐπαναλάβω, μικρὰ μου κυρία, διότι αὐτὰ εἶνε τὸ μεγάλο μου μυστικόν. — Ἀλλ' αὐτὰ εἶνε δεισιδαιμονίαι! ἀνέκραξεν ἐν ἀγανακτήσει ἡ Ἐριέττα, δὲν θὰ ἐπιτρέψωμεν ἡμεῖς τοιαύτας ἀνοησίας εἰς τὸ κτήμα μας, Φραγκίσκη! — Ὅπως θέλετε, ἀπῆντησε προπτόως ἡ Γόθα· δὲν σὰς βιάζω· ἐγὼ νὰ ἀγοράσῃτε τὸ ἱατρικὸν μου, καὶ ὅλα τὰ ζῶά σας ἡμποροῦν νὰ σάτσουν χωρὶς νὰ δώσω ἕνα λεπτόν δι' αὐτὰ· ἡμπορεῖτε μ' ὅλα ταῦτα νὰ καλέσητε τὸν Κυπριανόν τὸν βοσκόν· αὐτός θὰ κάμῃ εἰς τὴν γῆν ἕνα κύκλον, καὶ θὰ γράψῃ τὰ εἰκασιτέσσαρα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου· εἰς καθὲ δὲ γράμμα θὰ θέσῃ ἕνα κόκκον σίτου, καὶ εἰς τὸ μέσον τοῦ κύκλου θὰ θέσῃ μίαν μαύρην ὄρνιθα, ἡ ὁποία θὰ τοιμίσι μερικὸς κόκκους· καὶ ἀπὸ αὐτοῦ τοὺς κόκκους ὁ βοσκὸς θὰ μαντεύσῃ τὸ ὄνομα ἐκείνου, ὁποῦ σὰς ἔκαμε μάγισσα καὶ ψοφῶν τὰ ζῶά σας. . . καὶ τοῦτο πρὸς παρηγορίαν σας. . . χαίρετε, μικρὰ μου κυρία, Φραγκίσκη, χαίρε· σήμερον τὸ πρῶτ' εἶδα ἔς τὸ δρόμον μου ἕνα λαγὼ, καὶ ἔξευρα ὅτι δὲν θὰ πάγῃ καλὰ ἡ ἡμέρα μου. . . Καὶ ἔφυγε κινουσα τὴν κεφαλὴν, ἀλλ' ἡ Φραγκίσκη καὶ αἱ ὑπηρετρίαι ἐφάνοντο κατὰπληκτοί. — Ὁ μᾶς κἀμὴ μάγισσα βέβαια τώρα,

εἶνε τόσο κακὴ! εἶπε μία ἐξ αὐτῶν. Ἡρχισα νὰ γελάω· «Δὲν πιστεύετε τὰ μάγια, κυρία; ἠρώτησεν ἡ Φραγκίσκη. — Οὐτε εἰς τὰ μαγευμένα φάρμακα; προσέθεσεν ἡ γρατὰ ὑπηρετρία. — Οὐτε εἰς τὸν Κυπριανόν τὸν βοσκόν, ὅστις εἶνε τόσο σοφός; ὑπέλαβε μία ἄλλη. — Πρέπει νὰ πιστεύωμεν πάντοτε κατὰ, εἶπεν ἡ μικρὰ Κολέττα σοβαρῶς· ἐγὼ πρῶτον πιστεύω εἰς τὰ ὄνειρά, ἔπειτα φοβοῦμαι τὸν Κυπριανόν, ὅστις κάρνει μάγισσα καὶ διαβάζει τὴν Σολομωνικήν. — Ἡ κυρούλα μου εἶδε τὸν παπποῦ τοῦ Κυπριανοῦ, ὁ ὁποῖος ἦτο καλικάντζαρος! ἀνεφώνησεν ἡ πρῶτη ὑπηρετρία. — Αἱ κυραὶ πολλὴ καλὰ γνωρίζουν ὅτι ὑπάρχουν βουκόλακες, καὶ μάγοι, καὶ μάντιες! εἶπεν ἡ Φραγκίσκη, καὶ ὅτι οἱ μάγοι καὶ αἱ μάγισσαι προσκάλουν τοὺς δαίμονας. — Αἱ κυραὶ γνωρίζουν ὅτι μπορεῖ μία κόρη νὰ ἴδῃ ποῖον ἄνδρα θὰ πάρῃ, ἐν κλέψῃ ἕνα μακαρόνι τὸ βράδυ τῆς τελευταίας Κυριακῆς τῆς ἀπόκριου, καὶ τὸ θέσῃ κατὰ ἀπὸ τὸ προσκεφάλόν τῆς, ὅταν θὰ κοιμηθῇ· αὐτὸ εἶνε γνωστὸν, προσέθεσε μετ' ἐπιδεικτικῶν ὄφρος ἡ Κολέττα. — Καὶ ὅτι ἡ Τρίτη εἶνε ἡμέρα πολλὴ κακὴ καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀρχίζωμεν καμμίαν δουλειάν τὴν Τρίτην, διότι δὲν θὰ πάγῃ ἐμπρός, οὕτε πρέπει νὰ πλύνωμεν τὴν μεγάλλην ἐσθράδα, διότι ἐντὸς τοῦ ἔτους θ' ἀποθάνωμεν!»

Ὅλα ταῦτα ἐλέγθησαν τόσον ἀλλεπαλλήλως καὶ ταχέως, ὥστε δὲν ἐλαμβάνομεν καιρὸν ν' ἀπαντήσωμεν οὕτε μίαν λέξιν. Ἐβλέπομεν ἀλλήλας ἐκπληκτοὶ κατ' ἀρχάς, πολλὴ λυπημένη κατόπιν· τέλος ἡ Ἐριέττα, λαβοῦσα τὸν λόγον, εἶπε: «Καλὴ μου Φραγκίσκη, ἐγὼ καὶ ἡ ἀδελφὴ μου πιστεύομεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὴν Ἀγίαν Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ δὲν πιστεύομεν οὕτε εἰς τοὺς καλικάντζαρους, οὕτε εἰς τοὺς μάγους, οὕτε εἰς τοὺς βουκόλακας. Ἐὰν τὰ φάρμακα τῆς κυρὰ Γόθας ᾔνε καλὰ, αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ ἀποδώσωμεν εἰς τὰ φυτὰ, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζεται, καὶ ὅχι εἰς τὰ μυστικὰ λόγια, τὰ ὁποῖα λέγει, ὅταν τὰ συνάξῃ. Ἀμαρτάνει καὶ ὑβρίζει τις τὸν Θεόν, δταν ἔχῃ τοιαύτας δεισιδαιμονίας· αὐτὸ εἶνε πολὺ κακόν. . . — Τὰ πιστεύομεν, διότι ἄλλοι μᾶς τὰ ἔμαθαν, ἀφ' οὗτου εἴμεθα παιδιὰ μικρὰ, εἶπεν ἡ Φραγκίσκη ἀλλὰ τώρα τί θὰ τὰ κάμωμεν αὐτὰ τὰ ἄρρωστα ζῶα; — Ὁ μᾶς στελιώμεν νὰ φάωμεν τὸν κτηνίατρον, εἶπον ἐγὼ». Ἐξήλθομεν. Ἡ Ἐριέττα ἦτο λίαν σκεπτικὴ δι' ὅσα ἤκουσεν· ἡ τόση ἀγνοία τῶν πτωχῶν χωρικῶν μας τὴν ἐλῆπει βαθύως. «Νὰ ᾔνε τόσο ἀπιστοὶ εἰς τὰ συγκινητικὰ τῆς θρησκείας μας μυστήρια, ἔλεγε, καὶ τόσο ἐμπρότιτοι εἰς τὰς γελοίας ἐκείνας δεισιδαιμονίας!»

Καὶ ἤρχισε νὰ ἐργάζεται· ὠμίλησεν εἰς τὸν πατέρα μου, εἰς τὸν σύζυγόν τῆς, εἰς τὸν ἰδικόν μου, εἰς τὸν ἱερέα τοῦ χωρίου, ζητοῦσα τὴν ἀρωγὴν των, ὅπως καταπολεμήσῃ τὴν νόσον ταύτην τῆς ψυχῆς. Ἀπρέπει νὰ ἐκπαιδεύσωμεν τὴν νεολαίαν! ὑπῆρξεν ἡ κοινὴ ἀπάντησις, εἰς τὸ χωρίον δὲν ὑπάρχει, εἰμὴ εἰς γραμματοδιδάσκαλος· τὰ κοράσια, αἱ μητέρες αὐταὶ τῆς νέας γενεᾶς, εἶνε ἐγκαταλειμμένα εἰς ἑαυτὰ, καὶ αὐξάνουν ἐν πλήρει σχεδὸν ἀμαθείᾳ· οἱ μὲθοι καὶ τὰ φαντασιώδη διηγήματα τῶν γραιῶν εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ μόνη πνευματικὴ τροφὴ των. Ἐδῶ ἐγκνεται τὸ κακόν· διότι τὰ παιδιὰ καὶ ὀλὴν τὴν ζωὴν

των ενθυμούνται εκείνο, ὅπερ ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς μητρὸς των ἔμαθον. . . Ἡ Ἐρριέττα, ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ συζύγου τῆς καὶ τοῦ γηραιοῦ ἐφημερίου διωργάνουσε μεγίστην συνωμοσίαν· ἐξέτινε καθ' ἡμῶν τὰ ὅπλα τῆς, καὶ μᾶς ὑπερέωπε νὰ ὑποσχεθῶμεν ὅλοι τὴν συνδρομὴν μας πρὸς οὐτάσιν μικροῦ παρθενωγείου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν διδασκαλίσσης καλῶς μεμορφωμένης. Ὁ πατὴρ μου δίδει διὰ διδασκῆριον καὶ διὰ κατοικίαν τῆς διδασκάλου οἰκίσσον τινά, κείμενον εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κτήματός μας, καὶ πολὺ πλουσίον εἰς τὸ χωρίον· ἡ μήτηρ μου θὰ προμηθεύσῃ τὰ ἀναγκασιούτα ἐπιπλα καὶ ἐνδύματα· ὁ Ἀλβέρτος καὶ ὁ Ἰούλιος θὰ δώσωσι χρήματα διὰ βιβλία καὶ λοιπὰ χρειώδη διὰ τὸ σχολεῖν.

Τὸ πρόγραμμα τῆς διδασκαλίσσης θὰ ᾔνε νὰ διδάσκῃ τὰς μικρὰς μαθητρίδας τῆς ἀνάγνωσιν, γραφὴν, τὴν Ἀγίαν Γραφήν, καὶ ἐν γένει τὰ τῆς ὁρηκείας καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας, κοπτικῆς, πλεκτικῆς, ραπτικῆς καὶ ἐπιδηρόρουσιν ἐνδυμάτων.

Πολλὰ καλὰ περιμένοντες ἀπὸ τὴν ἵδρυσιν τοῦ σχολείου τούτου, τοῦ ὀφειλομένου εἰς τὸν ζῆλον καὶ τὴν δραστηριότητα τῆς Ἐρριέττας· ἡ μήτηρ μου σφόδρα ἐπεδοκίμασε τὰ σχέδιά τῆς· ἥδη προσθέτω, ὅτι χάρις εἰς τὸν κτηνίατρον τῆς πόλεως, ἡ Κοκκίνη καὶ ἡ Δευκὴ ἐθεραπεύθησαν, ἡ δὲ κυρὴ Ἰδύα δὲν μᾶς ἐκχρῆν ἀκόμη μάγαν. (Ἀκολουθεῖ).

ΠΙΣΤΙΣ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑ ΕΝ Τῇ ΘΕΡΑΠΕΙΑΙ ΑΣΘΕΝΩΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου φύλλου).

Προφητεῖται καὶ θαύματα.

Ἀπὸ τὰ περιφανέστερα θαύματα εἶνε αἱ προφητεῖαι. Τὶ ἐμπεριέχει μία προφητεία; Πρόρρησιν, διὰ τῆς ὁποίας προγνώσκειται διὰ τοῦ προφήτου γεγονὸς μέλλον, τὸ ὁποῖον ἦτο ἀδύνατον νὰ προῖδῃ καὶ ὁ διπλωματικώτερος καὶ σοφώτερος ἀνθρώπινος νοῦς· καὶ πλήρωσιν, διὰ τῆς ὁποίας πραγματοποιεῖται καὶ ἐπαληθεύει τὸ προρρηθὲν γεγονὸς. Καὶ τὰ δύο λοιπὸν ταῦτα ἀποτελοῦσι θαύματα· ἡ πρόρρησις, διότι ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς θεῖαν ἐμπνευσίν· ἡ πληρωσίς, διότι ἀποκλειστικῶς προέρχεται ἀπὸ τὴν θεῖαν διακρίσιν καὶ ἐπενέργειαν ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἡ δὲ τυχὸν ἀνθρωπίνη σύμπραξις ἐξυπηρετήσῃ καὶ αὐτὴ τὸ ἔργον τῆς θείας δυνάμεως καὶ προνοίας.

Τοιοῦτοτρόπως, διὰ νὰ παραλείψωμεν ἄλλα, ἡ σύλληψις, ἡ γέννησις, ὁ βίος, τὰ πάθη, ὁ θάνατος, ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπροφητεύθησαν μὲ ὅλας τὰς λεπτομερείας των πρὸ ἑκατοντῶν αἰώνων, καὶ αἱ ἐπραγματοποιήθησαν ἀπαράλλακτα κατὰ τὰς σχετικὰς προρρήσεις. Ἐπίσης ἡ ἐπιρροή τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος, τῶν μαθητῶν τὰ θαύματα, ἡ διακρίσις τῆς γῆρας τῆς γυναικός, ἡτις ἤλπιε τὸν Κύριον μὲ μύρον, τὸ ἀνίκητον καὶ ἀκατάλυτον τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Ἱερουσαλὴμ ἡ καταστροφὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ διασπορά, καὶ ἐπροφητεύθησαν καὶ ἐγένον.

Τὰ θαύματα, τὰ διὰ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν προφητειῶν, ὑπάρχοντα εἰς τὴν τάξιν τῶν ἱστορικῶν θαυμάτων, τινὰ δὲ ἐξ αὐτῶν βλέπομεν ὑφιστάμενα ἀκόμη καὶ σήμερον ἐνώπιόν μας. Οἷον ἡ διασπορά τῶν Ἰουδαίων, τῆς Ἐκκλησίας τὸ ἀκατάλυτον, ἡ μετὰ τῆς ἐκτετάσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ εὐρυτέρα πάντοτε φάμη τῆς αἰκιστικῆς μύρου τὸν Κύριον γυναικός, ἡ μετοχὴ τῆς θείας χάριτος, κ. τ. λ. Ὡστε οἱ

ζητοῦντες καὶ σήμερον θαύματα δύναται νὰ τὰ ἴδωσιν, ἄρκει νὰ ἔχωσιν ὀφθαλμούς, τὰ δὲ διὰ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν προφητειῶν θαύματα εἶνε τὰ καταπληκτικώτερα καὶ ἐπιβλητικώτερα πάντων.

Οἰοεὶ θαύματα.

Ποῖα ὀνομάζονται τοιαῦτα; Ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ὁ μόνος ὁπὸν θαύματα. Δηλαδή γεγονότα προσερχόμενα ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ πανοῦ πνεύματος, ἢ ἀπὸ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἰκανότητα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἐπιτελούμενα δὲ κατὰ τὸν ἄνθρωπον, ἔκτακτον καὶ μυστηριώδη.

Εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων (Κερ. ΙΣΤ', 16) ἀπαντῶμεν μίαν δούλην, ἡτις, ἔχουσα πνεῦμα Πύθωνος, εἶδε πολὺ κέρδος εἰς τοὺς κυρίους αὐτῆς μαντευομένη, κἀκοντα δηλαδὴ μαντείας ἐπιτυχεῖς καὶ ἐπαληθευούσας. Ὡσαύτως ἀρχαῖοι μάντιες καὶ μάντιςαι προέλεγον ἐνίοτε μέλλοντα γεγονότα. Καὶ ἐξήττησαν μὲν μερικὰ ἀπὸ τὴν λοξότητα μερικῶν χρησίων νὰ ἀποστηρίξωσιν τὴν θεωρίαν, ὅτι οἱ διευθύνοντες τὰ μαντεῖα ἱερεῖς ἦσαν ἄνδρες ἐπιτηδεύοντες καὶ λαὸν πολυμήχανοι, οἵτινες δι' ἐντέχνων ἀπακρίσων ἡ ἐξόχου διπλωματικῆς διορατικότητος ἀπέκτιναν φήμην χρησμοδοτῶν, ἀλλ' εἰς πλείους ἐκ τῶν δοθέντων χρησίων ἡ ἐξήγησις αὐτὴ εἶνε προφανῶς ἀυθαίρετος. Ἡ Ἐκκλησία δὲ παραδέχεται ὅτι αἱ μαντεῖαι αὗται ἐγένοντο δι' ὑποβολῆς πανοῦ πνεύματος. Ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας, δωδεκαετῆς μαθητὴς ἐν τῇ πατρίδι του, ἤκουσε μετ' ἄλλων συμμαθητῶν του ἀκινδυνῶν τινα τρελλόν, συγκεκριμένον πρὸ εἰκοσαετίας εἰς μικρὸν ἱσθμίων διωκτικόν, τρελλαθέντα δὲ προτοῦ γεννηθῆναι οἱ τυχαίως μεταθέντες πρὸς αὐτὸν μικροὶ μαθηταί, τὸν ἤκουσε, λέγων, νὰ κατοῇ μάζη εἰς τὸν καθ' ἕνα ἐπακρίως τοὺς γονεῖς τρου, τὸν ἀριθμὸν τῶν μελῶν τῆς οἰκγενείας του μετὰ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν, ὡς καὶ τοὺς ἀποσπάζοντας ἐξ αὐτῶν, καὶ τὸν τόπον τῆς ἀπουσίας των, ταῦτα δὲ πάντα ἐξέθετέν εἰς ῥηθιμικῶτάτους ὁμοιοκαταληκτοὺς στίχους, τοὺς ὁποῖους θὰ ἐξήλεον τινες τῶν συγγενῶν ποιητῶν μας. Ἰδοὺ γεγονότα μὴ διανομένα νὰ προέρχωνται ἐκ κινήσεων ἀλόγων μορίων ὕλης, προκαλούμενα δὲ προφανῶς ἐκ τῆς ἐπενεργείας πνεύματος ἀκαθάρτου. Καὶ ταῦτα, ὡς ἐμφανίζονται δι' ἄλλης ὁδοῦ παρὰ τῆς φυσικῆς, τῆς ἀνθρωπίνης, ἢ τῆς θείας, δυνάμεως νὰ ὀνομάζωμεν οἰοεὶ θαύματα. Περὶ τῶν τοιούτων φαινομένων, βλέπε Φιλοσοφ. Μελέτας Ἀδν. Νικολάου, μετὰφρ. Βράβλια Ἀρμένη, Τόμ. Ι'. σελ. 331, σημ. 2.

Ὡς γνωστὸν, ὑπάρχουσιν ἀνθρώποι δυνάμενοι νὰ ἀναρῶσι μὲ κλειστοῦς ὀφθαλμοὺς μικρὸν τι ἀντικείμενον, καρφίσαν, ράβδον ἢ ἄλλο τι, ἐπιμελῶς κρυβέν ἐν πλῆρει ἀγνοίᾳ τῶν εἰς μακρυνὴν ἀπ' αὐτῶν ἀπόστασιν, μιλίων ὁλοκλήρων ἐνίοτε, τὸ ἀνευρίσκουσι δὲ βαδίζοντες ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀκριβοῦς βηματίων, τὰ ὁποῖα ἐγράψαν δ' ἀποκρύφας. Τοιαῦτα ἀλλόκοτα καὶ μυστηριώδη κατορθώματα ἐγένοντο πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀπὸ τινος Εὐρωπαίου καὶ ἐν Ἀθήναις. Πόθεν προέρχονται τὰ τοιαῦτα; Ἀπὸ ἰκανότητος ψυχικῆς αὐτοῦ τοῦ ἀτόμου; Ἀπὸ ἐπενεργείαν πνεύματος τινος ἁγιωτέρου, καθαροῦ ἢ ἀκαθάρτου; Μυστήριον, τὸ ὁποῖον ἡ ἐπιστήμη δὲν δύναται νὰ διαφωτίσῃ, ὁπωσδήποτε ὁμοῖα καὶ ἂν ἔχη, ἀνατρέπει ἐκ βάθρων τὰς ὁλιστικὰς θεωρίας. Διότι, ἐάν, ὡς καὶ οἱ διαπρεπέστατοι τῶν ἐπιστημονικῶν παραδέχονται, μόνον τὸ γεγονὸς, ὅτι κρύβον καὶ συλλογίζομεθα, ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν τῆς ἐν ἡμῖν αὐτοῦ καὶ πνευματικῆς ψυχῆς, τοιαῦτα μαντεύματα, ἀνώτερα τῶν συνήθων καὶ ἐννοικῶν τῆς ψυχῆς ἰκανότητων, εἶνε ἀδύνατον νὰ προέρχωνται ἐκ μηχανικῶν καὶ ἀσυναίσθητων κινήσεων

τῶν ὁλικῶν τοῦ ἐγκεφάλου μορίων, καταδεικνύουσι δὲ τὴν ἐν ἡμῖν δράσιν καὶ ἐπιδράσιν πνευματικῶν μυστηριωδῶν δυνάμεων. Καὶ τὰ ἐντεῦθεν προκαλούμενα φαινόμενα δυνάμεθα νὰ τὰ ὀνομάσωμεν οἰοεὶ θαύματα. (Ἀκολουθεῖ).

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Τίτι τρέφω δέον νὰ προσέρχεται τις εἰς τὰ θεῖα μυστήρια.

"Ὅταν μέλλῃς νὰ προσέρχῃς εἰς τὴν φρικτὴν καὶ θεῖαν τράπεζαν καὶ ἱερὰν μυσταγωγίαν, μὲ φόβον καὶ μὲ τρέμον κἀμνῇς τούτο, μὲ καθάραν συνείδησιν, μὲ νηπτερίαν καὶ προσευχὴν, ὅχι θυροῦντες, μηδὲ λακτίζοντες, μηδὲ ὠθοντες τοὺς πλησίον, διότι τούτο εἶνε ἴδιον ἐσχάτης ἀνοησίας καὶ καταφρονήσεως ὅχι τῆς τυροῦσης. Διὰ τούτο καὶ πολλὴν ἐπιφέρει καθ' ὅσον κἀμνῶσι ταῦτα τὴν κόλπον καὶ τὴν τιμωρίαν. Ἀναλογισθῇ, ὁ ἀνθρώπινος, πόλιν ὅσους μέλλεις νὰ ἐγγίγῃς, εἰς πόλιν τράπεζαν νὰ προσέρχῃς, ἐνθυμήθητι καὶ ὅτι, ἐνθ' εἶσαι γὰ καὶ σποδός, αἷμα καὶ σῶμα Χριστοῦ μεταλαμβάνεις. Καὶ ὅταν μὲν βασιλεὺς σᾶς καλῇ εἰς συμπόσιον, μὲ φόβον κἀμνῇς, καὶ ἀπὸ τὰ προκείμενα φαγητὰ μὲ αἰδῶ καὶ ἡσυχίαν λαμβάνετε· ὅταν δὲ ὁ Θεὸς σᾶς καλῇ εἰς τὴν τράπεζαν του, καὶ τὸν Υἱόν του παραθέτῃ ἐνώπιόν σου, ἐνθ' αἱ ἀγγελικαὶ δυνάμεις παρίστανται μετὰ φόβου καὶ τρόμου, καὶ τὰ Χερουβεὶμ κατακαλύπτουσι τὰ πρόσωπα, τὰ δὲ Σεραφεῖμ κρᾶζουσι μὲ τρέμον: Ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος Κύριος, σὺ κἀμνῇς, εἰπέ μοι, καὶ θυροῦς πρὸς τὸ πνευματικὸν τούτο συμπόσιον; Δὲν γνωρίζεις, ὅτι ἀπὸ γαλήνης πρέπει νὰ ᾔνῃς γεμάτη ἡ ψυχὴ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν; Εἰρήνης πολλῆς καὶ ἡσυχίας εἶνε ἀνάγκη, ὅχι θυροῦς καὶ θυροῦ καὶ ταραχῆς· διότι ταῦτα ἀκάθαρτον κἀμνῶσι τὴν προσερχομένην ψυχὴν. Ποῖα λοιπὸν θέλει γένηται εἰς ἡμᾶς συγγνώμης, ἐάν ὕστερον ἀπὸ τόσα ἁμαρτήματα μηδὲ κατὰ τὸν καιρὸν τῆς προσελεύσεως (εἰς τὰ μυστήρια) εἰμεθα καθαρὸι ἀπὸ τὰ παράλογα ἐκεῖνα πάθη; Τί δὲ ἐν γένει εἶνε ἀναγκασιώτερον ἀπὸ τὰ προκείμενα; ἢ τί μᾶς θυροῦς, ὥστε μετὰ τόσης βίας, ἀφῆλτες ταῦτα, ἐκεῖ νὰ τρέχωμεν; Μὴ, δέομαι καὶ παρακαλῶ, μὴ κινήσωμεν τὴν ἐργίαν τοῦ Θεοῦ ἐναντίον μας. Φάρμακον σωτηρίου τῶν τραυμάτων μας εἶνε τὸ κείμενον ἐνώπιόν μας, πλοῦτος εἶνε ἀνελλιπής, τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν πρόξενος. Ἄς φρίξωμεν λοιπὸν προσερχόμενοι, ὡς εὐχαριστήσωμεν, καὶ προσπέσωμεν ἐξομολογούμενοι τὰ πταίσματά μας, ὡς δακρύσωμεν πενθοῦντες διὰ τὰ κακὰ μας, ἐκτενέως προσευχᾶς ὡς ἀποδώσωμεν εἰς τὸν Θεόν, καὶ τοιοῦτοτρόπως καθαρίσαντες ὁλοτελῶς τὸν ἑαυτὸν μας, ἡρέμα καὶ μὲ τὴν πρόπουσαν εὐταξίαν ὡς προσέλθωμεν, ὡς προσερχόμενοι πρὸς τὸν βασιλεῖα τῶν οὐρανῶν καὶ δεχθέντες τὴν ἀμωμον καὶ ἁγίαν θυσίαν ὡς κατασπασθῶμεν, ὡς περιπτύξωμεν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν, ὡς διαθερμάνωμεν τὴν διανοίαν μας, διὰ νὰ μὴ συνερχώμεθα εἰς κρῖμα ἢ εἰς κατακρίμα, ἀλλ' εἰς σωφροσύνην ψυχῆς, εἰς ἀγάπην, εἰς ἀρετὴν, καὶ συνδιαλλαχὴν πρὸς τὸν Θεόν, εἰς εἰρήνῃν βεβαίαν, μυρίων ἀγαθῶν ἀφορμήν, ὥστε καὶ τοὺς ἑαυτοὺς μας· νὰ ἐγείσωμεν, καὶ τοὺς πλησίον νὰ ἐπαιδοδομήσωμεν. Ταῦτα συχνὰ λέγω, καὶ δὲν θὰ παύσω νὰ λέγω. Διότι τί τὸ ὄφελος, ἐάν ἄπλως καὶ ἀσκόπως τρέχῃς ἐνταῦθα, χωρὶς κανὲν ἀπὸ τὰ χρήσιμα νὰ μανθάνῃς; ποῖον δὲ κέρδος προκύπτει, ἐάν πάντοτε κατὰ τὴν ἀρεσκείαν σου βριλῶ; Σύντομος εἶνε ὁ παρὼν καιρὸς, ἀγαπῶντες ὡς ἀναμνήσωμεν, ὡς παρήμενοιμεν ἀγρυπνοί, ὡς κἀκαρτίσωμεν τοὺς ἑαυτοὺς μας, πᾶν γνήσιον ἐνδιαφέρον

δι' ὅλους ὡς ἐπιδείξωμεν, καθ' ὅλα εὐλαβεῖς ὡς γεινώμεν καὶ εἴτε νὰ ἀκούσωμεν τὰ θεῖα λόγια ἥθελεν εἶσθαι ἀνάγκη, εἴτε νὰ προσευχώμεθα, εἴτε νὰ προσερχώμεθα (εἰς τὰ μυστήρια), εἴτε ἄλλο τι νὰ κἀμνῶμεν, μὲ φόβον καὶ τρέμον ὡς γίνονται τούτο, διὰ νὰ μὴ ἐπισύρωμεν κατάραν διὰ τῆς βαθυρίας. Διότι ἐπικατάρτος, λέγει, εἶνε πῶς ὅστις κἀμνῇ τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου ἀμελῶς (Ἱερ. 48, 10). Ὁ θόρυβος καὶ ἡ ἐργὴ ὑβρίς εἰς τὴν προκειμένην θυσίαν γίνονται. Καταφρόνησις ἐργάτης εἶνε τὸ νὰ προσφέρῃ τις τὸν ἑαυτὸν τοῦ μεμολυσμένου εἰς τὸν Θεόν. Ἀκούσιν τί περὶ τούτων λέγει ὁ Ἀπόστολος: Ἐάν τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρῃ, θέλει φθείρῃ τοῦτον ὁ Θεός (1. Κορινθ. Ι'. 17). Ἄς μὴ ἐρεθίσωμεν λοιπὸν τὸν Θεόν ἀντὶ τὴν συνδιαλλάξωμεν, ἀλλ' ἐπιδεικνύοντες πᾶσαν ἐπιμέλειαν καὶ πᾶσαν κοσμιότητα καὶ ἀταραξίαν ψυχῆς, μὲ προσευχὴν καὶ συντετριμμένην καρδίαν ὡς προσευχώμεθα, ὥστε καὶ δι' αὐτοῦ τούτου τὸν Δεσπότην ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐξιλεώσαντες, νὰ δυνήθωμεν νὰ ἐπιτύχωμεν τὰ ἀγαθὰ, περὶ τῶν ὁποίων ἐλάβομεν ὑπόσχεσιν, διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλανθρωπίας αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΕΡΙΚΟΠΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ 22 Ἀπριλίου

(Ἰωάν. Ε'. 1—15)

Τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ Προβατικῇ κολυμβήθρᾳ ἡ ἐπιλεγόμενη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδά, πέντε στοὰς ἔχουσα. Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. Ἀγγελοὶ γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαιναν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγένετο ὃ δὴποτε κατείχετο νοσήματι. Ἦν δὲ τις ἀνθρώπος ἐκεῖ τριᾶκοντα καὶ δεκά ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Τούτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολλὸν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ: Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενὴς: Κύριε, ἀνθρώπον οὐκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐνθ' δὲ ἐρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς: Ἐγείραι, ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἀνθρώπος, καὶ ἤρε τὸν κράββατον αὐτοῦ καὶ περιπάτει· ἦν δὲ Σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ θεοραπευμένῳ: Σάββατόν ἐστιν· οὐκ ἔστι σοι ἄρα τὸν κράββατον. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς: ὁ ποιήσας με ὑγιᾶ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν: Ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. Ἡρώτησαν οὖν αὐτόν: τίς ἐστιν ὁ ἀνθρώπος ὁ εἰπὼν σοι: Ἄρον τὸν κράββατόν σου καὶ περιπάτει; Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὐρίσκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ Ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ: Ἰδε, ὑγιὴς γέγονας, μηκέτι ἁμαρτάνε, ἵνα μὴ χειρόν τι σοι γένηται. Ἀπήλθεν οὖν ὁ ἀνθρώπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτόν ὑγιᾶ.

Ἐρμηνεία.

Ὁ Ἰησοῦς ἀνέβη εἰς Ἱερουσόλυμα διὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Ἰουδαίων. Ποῖαν ἐορτήν; Τῆς Πεντηκοστῆς. Ὁ δὲ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης μᾶς διηγείται ἐν ἐπιστολῇ τῆς ἀναβάσεως του ταῦτας.

Ἰππάρχον εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα μία πύλη (πόρτα) δημοσία, ἡ ποία ὠνομάζετο προβατική (ἐπειδὴ ἀπ' αὐτὴν ἐπάγειναι εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τὸν ναὸν τὰ διὰ θυσίαν διαρισμένα πρόβατα), καὶ κοντὰ εἰς τὴν πύλην ταύτην ἦτο δεξαμενὴ μεγάλη, ἡ ποία ἐλέγετο εἰς τὴν ἐβραϊκὴν γλῶσσαν Βαθεσδά, ὡς ἐκ τοῦ ὅτι ἐπεριεῖχε χάριν θεραπευτικὴν. Καὶ ἐπειδὴ πρὸς τὴν δεξαμενὴν ταύτην ἤρχοντο πλήρη ἀσθενῶν καὶ μετὰ τοὺς συγγενεῖς των, εἶχον κτισθῆναι τριγύρω αὐτῆς καὶ πέντε στοαί, κτισταὶ δὴ πλάτῃ, οὗτοι, ὑποκείμενοι δὲ αὐτῇ ἐστεγάζοντο οἱ προσερχόμενοι.

Καὶ προσήρχοντο πολλοὶ Παμπολλοὶ, ἀπὸ διαφόρων δὲ ἀσθενειῶν πάσχοντες, τυφλοὶ, κουτοὶ, παραλυτικοί. Τί περιμένοντες; Νὰ κινηθῇ τὸ νερὸν τῆς κολυμβήθρας. Ποῖος δὲ τὸ ἐκινῶσιν; Ἀγγελος, ὁ ὁποῖος κατέβαινε κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ τὸ ἐτάραττεν ὁποῖος δὲ πρωτοεμβάινει τότε εἰς τὸ νερὸν, ἱατρύετο ἀπὸ ὁποιαυδήποτε ἀσθένειαν καὶ ἂν ἔπαυε. Καὶ ἐπειδὴ ὁ καιρὸς, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἄγγελος κατέβαινε, ἦτο ἀπροσδιόριστος καὶ ἐξαφνικῶς, ἴσως ἀπὸ τοῦ ἔτους, ἴσως δὲ καὶ περισσοτέρας φορές, εὐρίσκετο πάντοτε ἐκεῖ ἀρρώστιων πλήθος μετὰ τὴν ἀθλιότητα, τὴν δυστυχίαν, τὸν πόνον, τὴν δδύνην, τὸν στεναγμὸν, τὴν κραυγὴν, τὴν ἀπελπισίαν καὶ τὴν ἐλπίδα, καὶ ὁ καθένας ἤρχετο καὶ παρεκάλει διὰ τὴν θεραπείαν του.

Μεταξὺ τῶν ἀσθενῶν τούτων ἦτο καὶ ἓνας παραλυτικός. Τριακονταετὴ χρόνια εἶχαν περάσει, ἀφ' οὗτο παρελύσε, καὶ ἂν τὰ γράττει τὸν ἀσπρίαν, ἡ ἀρρώστια ἡ φοβερὰ τὸν εἶχε συντρίψῃ. Ἀλλ' ἂν καὶ ἡ δυστυχία του ἐπρόβαινε, ἡ ἐλπίς δὲν τὸν ἄφηνε. Κανένα δὲν εἶχε νὰ φροντίσῃ δι' αὐτόν. Κανένα οὐτε συγγενῆ, οὐτε φίλον, οὐτε ξένον ποῦ νὰ τὸν λυπηθῇ. Ἀλλ' αὐτὸς ἤλπιε πάντοτε, καὶ ὑποκάλυψε ἀπὸ τοῦς ὁδούς ἐπενοῦσε τὰς ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας του. Κάθε φορὰν, ὅπου ὁ ἄγγελος κατέβαινε καὶ τὸ νερὸν ἐτάραττετο, ἐπόθει καί ποινον νὰ εἶχε καὶ αὐτὸς διὰ νὰ τὸν εἴλῃ μέσα ἐκεῖ πρῶτον καὶ ν' ἀναλάβῃ τὴν ὑγίαν του, ἀλλὰ κανένας δὲν ἐνδιεφέρετο δι' αὐτόν. Καὶ ἐρρίπτοντο μέσα εἰς τὸ παραγμένο καὶ θαυματουργὸν νερὸν ἄλλοι, καὶ εἶχαν τόσοι ἱατρύεθαι τόσα χρόνια τώρα, αὐτὸς δὲ ὁ ταλαιπωρὸς, νέος ἄλλοτε, γέρον τὰρα, τριακονταετὴς δὴ ἀνέστη χρόνια περιμένων, χερσὶν ἀκαλοκίρῃ, ἡμέραν καὶ νύκτα, κάτω ἀπὸ τῆς καμάρας ἐκείνης, ἔμενε πάντοτε ἀρρωστός, ἀλλὰ καὶ πάντοτε ἐλπίζων. Καὶ ἂν τὸ εἶχε κρυφὸ παράπονον, ὅτι ἦτο ἀπεριμμένος καὶ ἐγκαταλειμμένος ἀπὸ ὅλους, καὶ ὅτι μέσα εἰς τὸν κόσμον δὲν ἦτο κανεὶς νὰ τὸν εὐσπλαγχισθῇ καὶ νὰ τὸν συμπονέσῃ, δὲν ἐβαρυνώμενος, δὲν ἐφώναζε, δὲν βόριζε, δὲν ἐβλασφήμει, οὐτε ἐμίσει κανένα. Ἦτο ἄνθρωπος μεγάλης συμφορᾶς, ἀλλὰ καὶ μεγαλητέρας ὑπομονῆς, ἡμερότητος, ἀνεξικακίας.

Αὐτὸ καὶ τὸν ἐσμπάθησε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλου ὁ Κύριος ἡμῶν. Καὶ προστατεύει τὸν ἀπὸ ὅλους εἰς τὴν δυστυχίαν του ἀφειμένον, καὶ προτιμᾷ τὸν περισσότερο ἀπὸ ὅλους ἄνωτερον καὶ εἰς τὰ παθήματα καὶ εἰς τὴν ἀρετήν. Καὶ τὸν ἱατρύεσε μόνον μετὰ τὸν παροδύνχμον λόγον του, καὶ ὁ παραλυτικὸς ἐπὶ τόσα ἔτη, ἡσθάνθη ἔξαφνα νὰ ἀνορθώνηται τὸ γεροντικόν, ἀδύνατον καὶ καταβεβλημένον καὶ παράλυτον σῶμα του, καὶ ἐνοιώσεν εἰς τὰ μέλη του δύναμιν νεανικὴν, καὶ σύμφωνα μετὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ Χριστοῦ, ἐπῆρε τὸν κράββατόν του εἰς τὸν ὁμὸν του, καὶ περιεπάτει κάτω ἀπὸ τοὺς ὁδούς, (τοὺς τριγύρω τῆς κολυμβήθρας), καὶ ἐπηγαίνοντο σκιρτῶν, περιχαρὲς, εὐγνώμων.

Ποῖος τὸν ἐθεράπευσε; Δὲν ἐγνώριζεν ἐνθυμεῖτο τὴν ὄψιν του, ἀλλὰ δὲν ἤξευρε τὸ ὄνομα του. Ὁ Ἰησοῦς δὲν τοῦ

τὸ εἶπε, καὶ ἔφυγε πρὶν ἐρωτηθῆ, διὰ νὰ μᾶς δείξῃ ὅτι κάμνοντες τὸ καλόν, δὲν πρέπει διόλου νὰ ζητῶμεν τὴν διαφήμειαν τοῦ ὀνόματός μας. Αὐτὸς δὲ (ὁ παραλυτικὸς) δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, διότι μέσα εἰς τὴν συγκίνησιν, τὴν ὁποίαν τοῦ ἔφερεν ἡ τοιαύτη ἀνέλπιστος θεραπεία του, ὁ Χριστὸς ἠφανίσθη ἀμέσως ἀπ' ἐμπρὸς του, μεταξὺ τοῦ ἐκεῖ συνωστισμένου πλήθους.

Ἀλλ' ὕστερα τὸν εὐρέσκειν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ τὸν ἐπλησίασε. Διὰ τί; Διὰ νὰ τοῦ δώσῃ μίαν συμβουλήν. Ποῖαν; Ἀποῦ ἔγεινε καλὰ, νὰ μὴ ἁμαρτάνῃ τοῦ λοιποῦ, διὰ νὰ μὴ πάθῃ χειρότερα.

Καὶ ἐδῶ λοιπὸν ὁ ἐχθρὸς ἐστάθη ἡ ἁμαρτία, ὅπως αὐτὴ εἶνε ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς ὅλων μας. Αἱ ἀσυνεταίαι καὶ αἱ παραλυσίαι, τῆς υγείας ἡ κατάχρησις, τοῦ βίου αἱ ἀταξίαι, τὰ ψυχοφθόρα πάθη, ἐξασθενοῦν, παραλύουν καὶ καταστρέφουν καὶ τὸ σῶμά μας. Μέσα εἰς τὴν μέσθην τῆς νεότητος καὶ τὴν ὀχλοδοίαν τῶν παθῶν, λησμονοῦμεν τῆς ἁμαρτίας τὰ ἐλεεινὰ καὶ βασανιστικὰ ἀποτελέσματα. Ἀλλὰ τὸ κακὸν δὲν ἐμποδίζεται διὰ τοῦτο, καὶ ἐξαφνικὰ τὰ δεινὰ ἔρχονται καὶ ἡ ἀβυσσὸς τῆς ἀθλιότητος ἀνοίγεται ἐνώπιόν μας.

Ἀλλ' ἐπετόχουμεν θεραπείαν; Ἀς δώσωμεν δόξαν εἰς τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος δὲν ἄρῃκε νὰ πληγωθῶμεν ἀθεράπευτα. Ἀς μὴ ἁμαρτάνωμεν δὲ πλέον. Διότι ἡ ἐπιμονὴ εἰς τὴν ἁμαρτίαν ὅλ' φέρει χειρότεραν τιμωρίαν, καὶ ὑπὸ τὸ βαρύτερον κτύπημα μιᾶς νέας ἀρρωτίας, ὅλ' καταστρέφωμεν πρόωρα τὸν βίον μας καὶ μετὰ δδύνας ἀνυποφόρους. Τόσοι παραλυμένοι τῆς ἐποχῆς μας, μὴ δὲν μαρτυροῦν τὴν ἀλήθειαν ταύτην; Δουλοῦμενοι εἰς τὰ σαρκικὰ πάθη, ἀνανεώνοντες πάντοτε τὰς πληγὰς των, δὲν μεταπίπτουν ἀπὸ τὸ κακὸν εἰς τὸ χειρότερον, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν περισσότερο ἀτονοῦν, ἐκνευρισμένοι, παραλυμένοι, κατεστραμμένοι, φέροντες εἰς τὸ σῶμα των πληγὴν ἀθεράπευτον, πόνον ἀφόρητον, καὶ σπίναν εἰς τὴν ψυχὴν των, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν των κρούσματα παραφροσύνης;

Νὰ μὴ ἁμαρτήσωμεν διόλου δὲν εἶνε δυνατόν. Ἀλλὰ τὸ νὰ γείνωμεν, μετὰ τὸν καιρὸν, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, κύριοι τῆς ἁμαρτίας, εἶνε κατορθωτόν. Καὶ πρέπει νὰ τὸ κάμωμεν νὰ τὸ κάμωμεν ὡς καθήκον, νὰ τὸ κάμωμεν ὡς συμφέρον. Συμφέρον διὰ τὸν κόσμον τὸν μέλλοντα, συμφέρον καὶ διὰ τὸν κόσμον τὸν τωρινόν. Διότι τῆς ἁμαρτίας ἡ ἐπίμονος ἐπανάληψις τιμωρεῖται συνήθως σκληρότητα καὶ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον καὶ ὅστις ξαναγυρίζει εἰς τὴν ἁμαρτίαν, σφίγγει εἰς τὸν λαμόν του δυνατώτερα τὴν ἀγχόνην τῆς τιμωρίας. Ἡ πείρα τὸ βεβαιώνει, καὶ ὁ Χριστὸς τὸ εἶπεν: «Ἴδε, ὕγιος γέγονας» μὴκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ γέρον τί σοι γένηται; ἦτοι: «ἰδοὺ, ὕγιος ἔγειναι» νὰ μὴ ἁμαρτάνῃς τοῦ λοιποῦ, διὰ νὰ μὴ πάθῃς χειρότερα».

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Εἰς τὰς λαϊκὰς σχολὰς τῆς «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἐν τῇ ἐν Ἀθήναις παρὰ τὴν Ἱ. Σύνοδον

Σαββάτῳ 21 Ἀπριλίου, ὥρ. 7 1)2—8 1)2 μ.μ.

Κυριακῇ 22 Ἀπριλίου, ὥρ. 7 1)2—8 1)2 μ.μ.

Ἐν τῇ ἐν Πειραιεῖ

Πέμπτῃ 19 Ἀπριλίου, ὥρ. 8—9 μ.μ.

Κυριακῇ 22 Ἀπριλίου, ὥρ. 4—5 μ.μ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΑΡΙΣΤ. Ζ. ΔΙΔΑΧΕΩΣ

66—Ὁδὸς Ἀδριανοῦ—66